

АД „ КОМУНАЛНО “ ТРЕБИЊЕ

Број : 429/2020

Датум : 27.05.2020.г.

Извјештаја о пословању по Завршном рачуну за 2019. годину

АД „ Комунално “Требиње је по Завршном рачуну за 2019. годину остварило позитиван резултат у пословању у износу од : 44.902 КМ.

Активност која је претходила изради Завршног рачуна за 2019. годину била је припрема за редован Годишњи попис , организован формирањем пописних комисија за :

- попис некретнина и опреме;
- попис материјала, ситног инвентара и ауто гума на залихи и употреби, као и
- попис новчаних средстава у благајни и жиро рачунима, као и попис потраживања и обавеза и
- Централне пописне комисије.

Коначну Одлуку о усвајању Елабората о попису донио је директор Друштва, актом број : 48-1/2020 од 22.01.2020.г., а све са циљем усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем.

Као полазна основа за израду Завршног рачуна послужили су годишњи финансијски извјештаји Друштва, који се према међународним рачуноводственим стандардима и националним законодавним прописима састављају на крају године, а то су :

- Биланс стања ; Биланс успјеха ; Извјештај о осталим добицима и губицима у периоду ; Биланс токова готовине ; Извјештај о промјенама на капиталу ; Анекс – додатни рачуноводствени извјештај и Ноте.

*

У наставку овог Извјештаја дајемо табеларни преглед пословања по Завршном рачуну за 2019. годину.

ПОЗИЦИЈА	ИЗНОС Текућа година 01.01.-31.12.2019.
1	2
ГРУПА 61	
1. Приходи од вршења услуга	
1.1. одржавање град.депоније „ Ободина“- по тендеру,	47.287
1.2. азил за псе- по тендеру,	22.955
1.3. чистоћа – по тендеру,	188.579
1.4. зеленило – по тендеру,	136.745
1.5. прих.од врш.услуга одвоза комун. отпада-установама на буџету Града и Републике (62 установе) и ад, доо (258 корисника),	646.781
1.6. прих.од врш.услуга одвоза комун.отпада(стр, сур, сзтр и други с.п.(346-корисника),	138.761
1.7. приходи од домаћинства (8358 корисника и 1507 корисника полуг.такси),	862.885
1.8. приходи од вршења погребних услуга (гробнице, гроб. мјеста и сл.) ,	87.022
1.9. приходи од пијачних услуга и јавног WC ,	62.340
1.10. приходи од одржавања зеленила и других послова блиских регистр. дјелатности - по наруџби ,	33.524
1.11. приходи од фактурисања утршка ел.енерг.на објекту „ Гараже“.	3.156
СВЕГА / ГРУПА 61 /:	2.230.035
ГРУПА 65	

2.Остали пословни приходи	
2.1. приходи по основу даровнице специјалног теретног возила	34.364
2.2. приходи по основу помоћи од стране појединаца усљед невремена	1.600
2.3. приход од Завода за запошљавање приправника према Пројекту Завода за запошљавање ,	9.779
2.4. приходи од Фонда здравства - рефундација боловања,	10.147
2.5. приходи од Фонда дјечије заштите-рефундација породичног боловања,	22.876
2.6. Приходи од Фонда за екологију по Пројекту,	-
СВЕГА / ГРУПА 65 / :	78.766
1. УКУПНИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ (ГР. 61 + ГР.65)	2.308.801
2. ГРУПА 66 ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ	9.112
2.1.1- приходи од камата на депозите ,	-
2.1.2 приходи од одобреног попуста по уговору о набавци горива,	9.112
3. ГРУПА 67 ОСТАЛИ ПРИХОДИ	111.532
3.1.добити од продаје контејнера и другог материјала, и вишкови по попису,	37.305
3.2. приходи од наплаћених отписаних потраживања из ранијег периода,	24.392
3.3. приходи од укидања неискоришћених резервисања,	-
3.4.приходи од наплаћених такси и судских трошкова по тужбама.	49.835

I /УКУПНИ ПРИХОДИ / 1 + 2 + 3 /	2.429.445
1. ПОСЛОВНИ РАСХОДИ Гр. 50 + Гр.51+ Гр. 52 + Гр. 53 + Гр. 54 + Гр. 55	2.336.024
Гр.51 Трошкови материјала	368.956
Од тога :	
1.1. трошкови материјала , рез.диј., садни мат. и канц.материјал,	164.027
1.2. трошкови горива ,	190.737
1.3. трошкови елек.енергије,	14.192
ГР. 52 трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи од тога :	1.648.366
1.4. трошкови бруто зарада и бруто накнада,	1.562.308
1.5. примања чланова Управног одбора,	11.940
1.6. остали лич.расходи по гранском колек.уговору- отпремнине,	-
1.7. разне помоћи у складу са прописима о раду,	14.376
1.8. трошкови дневница и путних трошкова ,	2.401
1.9. трошкови превоза на посао и са посла,	21.585
1.10. накнада регреса по колек.уговору,	33.997
1.11. остале накнаде - за рођење дјетета и друга примања радника,	1.760
ГР. 53 трошкови произ.услуга, од тога :	141.142
1.12. трошкови на изради еко острва и радови у гробљу,	50.474
1.13. трошкови птт услуга	17.494

1.14.трошкови транспорта и рада ауто дизалице	10.832
1.15.трошкови текућег и инвес.одржавања	20.869
1.16.трош. закупнине	7.743
1.17. трош.рекл. и пропаганде	12.252
1.18.уговор о дјелу са физ.лицима	13.969
1.19.трош.комун. услуга	5.563
1.20.трош.заштите на раду	1.933
1.21. трошкови резидбе и одрж.платана	-
ГР. 54 трошкови амортизације и резервисања	96.843
1.22. трошкови амортизације,	96.843
ГР. 55 нематеријални трошкови од тога :	67.585
1.23. трошкови ревизије фин.извјештаја ,	3.000
1.24.трош.адвок.услуга,	630
1.25.трошкови струч.усавршавања, семинари и стручне радионице,	1.168
1.26.трошкови одржавања рачунара и израда нових рачунарских програма, за ПЈ Гробље и израда уговора са домаћинствима за Правну службу,	6.884
1.27.технички преглед возила и услуге на одржавању опреме за чистоћу,	9.098
1.28 .трошкови репрезентације ,	6.939
1.29. трошкови премије осигурања лица и опреме,	9.505
1.30.трошкови платног промета,	4.629
1.31. трошкови чланарина коморама,	1.142
1.32. трошкови огласа у новинама и претплата на стручну литературу,	4.523
1.33. трошкови такси по тужбама и друге админ.таксе,	12.687
1.34. други немат.трошкови- награде за уређење балкона и других зел.површина, и друге акције на уређењу Града,	7.380
ГР. 55 трошкови пореза	11.537
1.35. порез на имовину,	291
1.36. накнада за шуме и прот.пож.заштиту,	2.624

1.37. комунална и републичка такса,	900
1.38. комунална накнада по Рјешењу Града,	201
1.39. трошкови регистрације возила ,	6.487
1.40. накнада за воде,	1.033
1.41. допринос за запошљавање и профес.рехаб.инвалида,	1.595
1.42. допринос Фонду солид. за лијечење дјеце у иностранству,	-
трошкови доприноса :	1.595
2. ГРУПА 56 ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ	7.188
1.43. расходи камата по кредиту, негат.курсне разл. и сл.,	7.188
3. ГРУПА 57 ОСТАЛИ РАСХОДИ	41.331
1.44. расходи по основу исправке вриједности сумњивих и спор.потраживања,	5.632
1.45. расходи по основу директног отписа потраживања	6.388
1.46. расходи по основу издвајања за хуманитарне , културне и спортске активности,	9.050
1.47. трошкови судских спорова,	350
1.48. губици по основу продаје и расходовања некретнина и опреме,	8.921
1.49. остали расходи периода настали доласком делег. из окружења за снимање градске депоније и други ванредни расходи	10.990
II / УКУПНИ РАСХОДИ / 1 + 2 + 3 /	2.384.543

III/ Добитак прије опорезивања I минус II	44.902
IV / Текући порез на добит	-
V/ НЕТО ДОБИТАК /III минус IV/	44.902
VI/ НЕТО ДОБИТ ИЗ КАПИТАЛА /РЕВ.РЕЗЕРВЕ/	-
УКУПАН НЕТО ДОБИТАК / V+VI /	44.902
Број запослених	81,00

Укупни приходи у износу од (2.429.445 КМ) дијеле се на :

- Пословне приходе : (2.308.801 КМ);
- Финансијске приходе: (9.112 КМ) и
- Остале приходе: (111.532 КМ).
- **Пословни приходи (2.308.801 КМ)** су најважнији у пословању нашег Друштва јер су настали као резултат обављања послова за које смо регистровани , а то су :
- **сакупљање, одвоз и депоновање комуналног и другог отпада на градску депонију „ Ободина “;**
- **одржавање чистоће и зеленила на јавним површинама, према објављеном тендеру ;**
- **пружање пијачних услуга ; постављање и резервације пијачних столова и наплата пјацирине и услуга јавног WC ;**
- **пружање погребних услуга (продаја готових гробница, израда преклопница и издавање локација за изградњу гробница), као и**
- **сви други послови по наруџби који су блиски регистрованој дјелатности.**

Корисници наших услуга су :

- Установе (републичке и општинске);
- Акционарска друштва са већинским капиталом Града, као и остала а.д. и д.о.о. (друштва ограничене одговорности) ;
- Самостални предузетници (стр, сур, сзтр и други самостални предузетници) и
- Домаћинства на ширем подручју Града Требиња.

На **Цјеновник услуга** за наше кориснике сагласност је дао Начелник, односно Градоначелник Града, и то :

- Закључком број : 11-370-10/09 од 10.02.2009.г. за домаћинства ;
- Закључком број : 11-370-10-1/09 од 15.05.2009. године за установе, а.д. и д.о.о.и
- Закључком број : 11-370-29/04 од 20.05.2004. године за самосталне предузетнике.

Према уговору број : 11-122-73/22308 од 18.07.2008. године, нашем предузећу је од стране СО Требиње повјерено одржавање градске депоније „ Ободина “, на период од 4 године. С обзиром на чињеницу да је 09.08.2012. године истекао уговор, накнадно је потписан Анекс уговора број : 11-122-73-1/08, којим је продужено управљање до 31.12.2012. године. Затим је 07.02.2013. године са Градом закључен и Анекс 2 уговора број : 11-122-73-2/08, којим се продужава управљање градском депонијом на одређено вријеме, док се на други начин не ријеши то питање.

У фебруару 2012. године, закључен је са Општином Требиње уговор број : 11-122-27/2012, а односи се на одржавање **азила – прихватилишта за незбринуте псе** , на локалитету „ Ободина “, којим се Општина Требиње обавезује да рефундира све трошкове настале постојањем тог објекта. Тај уговор је продужен и у 2019. години.

У 2019. години, учествовали смо са својим понудама на тендеру, објављеном од стране надлежне службе Града, за одржавање чистоће, депоније и азила, са једне стране , и на тендеру за одржавање јавних зелених површина и градског зеленила, са друге стране.

Изабрани смо као најповољнији понуђач по основу оба тендера, и послије је дошло до закључивања уговора.

Са Градом је 04.02.2019.г. закључен **Уговор број : 11-404-5-2/19** , који се односи на одржавање чистоће јавних површина, депоније и азила за 2 мјесеца 2019. у износу од : = **34.080,89 КМ без ПДВ-а или = 39.874,64 КМ са ПДВ-ом.**

Закључен је 04.02.2019.г. и **Уговор број : 11-404-6-2/19** , а односи се на одржавање јавних зелених површина и градског зеленила за 2 мјесеца 2019. , у износу од : = **24.997,60 КМ без ПДВ-а или = 29.247,19 КМ са ПДВ-ом.**

Са Градом је 10.04.2019.г. закључен **Оквирни споразум број : 11-404-37-7/19** за „ одржавање чистоће јавних површина, депоније и азила за псе “, за преостали дио године, у износу од : = **224.886,00 КМ без ПДВ-а или , = 263.116,62 КМ са ПДВ-ом,** који је био подијељен на 3 уговора, који су успјешно реализовани у 2019. години.

10.04.2019. закључен је и Оквирни споразум за „ Одржавање јавних зелених површина и градског зеленила “ број : 11-404-36-7/19, на износ од : = 111.754,37 КМ без ПДВ-а , који је био подијељен на 3 уговора, и успјешно су одрађени у 2019. годин и.

Да резимирамо, укупно одобрена средства из буџета Града по основу оба тендера су износила : = 395.718,86 КМ без ПДВ-а или 462.991,07 КМ са ПДВ-ом, и то :

- За Чистоћу : = 191.696,61 КМ без ПДВ-а
- За Депонију : = 38.340,28 КМ „
- За Азил : = 28.930,00 КМ „
- 1. Свега : = 258.966,89 КМ без ПДВ-а и
- 2. За Зеленило : = 136.751,97 КМ без ПДВ-а .

Учешће прихода по основу тендера (395.566 КМ) износи 17 % у односу на укупне пословне приходе (2.308.801 КМ).

Приходи од фактурисања услуга одвоза комуналног отпада категорији правних лица, установа и самосталних предузетника (785.542 КМ) , учествују у пословним приходима Друштва са 34 % .

Приходи од фактурисања услуга категорији домаћинстава (862.855 КМ) , учествују са процентом од 37 % у укупним пословним приходима Друштва.

Приходи од погребних услуга (87.022 КМ)// износе 4 % од укупних пословних прихода.

Приходи од пјачарине и јавног WC (62.340 КМ) износе 3 % од укупних пословних прихода.

Приходи по Уговору или наруџби износе (36.680 КМ) или 2 % у односу на пословне приходе и

Остали пословни приходи (78.766 КМ) износе 3 % од укупних пословних прихода.

- Дакле, пословни приходи (2.308.801 КМ) учествују са процентом од 95 % у укупним приходима Друштва (2.429.445 КМ), што је позитивно. У пословању нашег Друштва , ставка пословних прихода је најважнија да би се обезбиједио континуитет у пословању и смањили пословни ризици, који могу угрозити постојаност Друштва. Тенденција Менаџмента Друштва је да се повећавају пословни приходи кроз проналажење нових пословних аранжмана , чиме би се повећало фактурисање услуга, а наплатом тих услуга дошло би до прилива новчаних средстава

- Друга значајна ставка у укупним приходима су „ **финансијски и остали приходи, и то (9.112 KM + 111.532 KM =120.644 KM)** учествују са процентом од 5 % у укупним приходима Друштва.

Из табеле се види да су :

- **Укупни расходи (2.384.543 KM)** и дијеле се на :
 - пословне расходе , финансијске расходе и остале расходе.
 - **Пословни расходи у износу од : (2.336.024 KM)** су битни да би се производни процес вршења услуга благовремено обављао , и они кореспондирају са настанком пословних прихода. Из табеле се види које групе трошкова чине пословне расходе, а то су :
 - Група 51- трошкови материјала ;
 - Група 52- трошкови зарада, накнада зарада и други лични расходи ;
 - Група 53- трошкови производних услуга ;
 - Група 54- трошкови амортизације и
 - Група 55- нематеријални трошкови .

Значајну ставку у пословању чине трошкови горива. Утрошак горива у 2019.г. је износио **98.279,43 литара** (221.248,77 KM). Потрошња се односи на наша специјална транспортна средства и радне машине. „ Возни парк “ је састављен од : 14 специјалних возила, 2 радне машине и једног путничког возила.

Укупни пословни расходи / 2.336.024 KM / учествују са процентом од **98 %** у укупним расходима.

У овом периоду пословни приходи / 2.308.801 KM / су били нижи од пословних расхода / 2.336.024 KM / за 27.223 KM, или индекс /099/, због појачаних инвестиционих активности у овој години. Уштедама у трошковима и повећањем фактурисања наших услуга у наредном периоду, пословање може да достигне задовољавајући проценат економичности у пословању од 1 % или више.

Финансијски и Остали расходи, се састоје од сљедећих ставки :

- камате по дугорочном кредиту ,
- потраживања од купаца, која нису наплаћена, или је наплата неизвјесна, и као таква се књиже на расходе исправке сумњивих и спорних потраживања,
- издаци за акције спортског и хуманитарног карактера ,
- губици по основу продаје расходованих возила,

- издаци за долазак делегација из окружења око одржавања пословних састанака везаних за успостављање система управљања отпадом, као и тражење модалитета изградње нове касете депоније.

Они учествују са процентом од **2 %** у укупним расходима Друштва.

Што се тиче пословног резултата од **44.902 КМ**, наше Друштво може бити задовољно. Међутим, потребно је стално праћење трошкова пословања и проводити уштеде, гдје је то могуће и радити на повећању обима послова.

Успјешност пословања сваког привредног субјекта мјери се показатељима: продуктивности, економичности и рентабилности.

Продуктивност, као однос остварених пословних прихода и утрошеног рада, износила је **1,48**, дакле задовољавајућа. Дјелатност нашег Друштва захтијева повећан број радне снаге, која обавља углавном мануелне послове, уз помоћ одговарајуће опреме и механизације. Уз свако специјално возило потребна су најмање 3 радника, да би се процес вршења сакупљања, одвоза и одлагања комуналног отпада благовремено извршавао. Овим показатељем се правдају трошкови обрачунатих бруто зарада запослених.

Економичност, као однос укупних пословних прихода и укупних пословних расхода, износила је **0,99**. Треба тежити да тај коефицијент буде 1 или више од 1, а да би се то постигло требало би направити уштеде у трошковима, или повећати фактурисање услуга. Тежиште пословања у овом периоду било је на инвестирању у појединим пословним јединицама, како би се побољшали услови рада и у наредном периоду остварили бољи пословни резултати.

Рентабилност, као однос пословног резултата и властитог капитала је била **5,22**, дакле пословало се рентабилно.

Да би се ови пословни резултати наставили и у сљедећем периоду, потребно је уложити максималне напоре у наплати услуга од наших корисника, како из сектора правних лица и самосталних предузетника, тако и из сектора домаћинства.

Примјера ради наводимо да су у току 2019. године покренуте **/87 / тужби** према **корисницима из сектора домаћинства**, или 16.580,48 КМ, на име главног дуга и 8.700,00 КМ, на име уплаћених судских такси, како би Суд примио предмете.

Са 31.12.2019. године, **укупан број неријешених предмета од домаћинства износи 58**, од тога : главни дуг 5.106,99 КМ и судске таксе од 4.625,00, или **укупно 9.731,99 КМ**.

Покренуто је / 11 / тужби према правним лицима и самосталним предузетницима у износу од 10.411,81 КМ ,као главног дуга, и 1.200,00 КМ плаћених судских такси. Суд брзо рјешава предмете , кад се зна запослење туженог или ако посједује одређену имовину, што се тиче физичких лица. Везано за тужбе правних лица, проблем је , ако су жиро рачуни блокирани или се води поступак стечаја или ликвидације, гдје је Суд немоћан да се такви предмете ријеше у краћем року.

Са 31.12.2019. године , **укупан број неријешених предмета од правних лица и с.п. је (6)**, и то : главни дуг (7.515,69 КМ) , судске таксе (600,00 КМ) и затезне камате 1.106,11 КМ , или укупно **9.221,80 КМ.**

Дакле, само у тужбама су блокирана средстава у износу од 18.953,79 КМ, и то : судске таксе од (5.225 КМ) које су унапријед плаћене, као и ПДВ на главни дуг (1.834 КМ)који је плаћен , иако је наплата туженог износа неизвјесна.

Проценат наплате наших услуга у 2019. години је износио око 85 %.

Навешћемо неке ставке из Биланса стања , **гдје се види финансијски положај** , односно , стање имовине , обавеза и капитала Друштва.

1. Нето вриједност некретнина и опреме износи :	572.579 КМ ,
2. Текућа или обртна средства Друштва износе:	664.864 КМ,
3. Укупна пословна актива износи : (1 + 2):	1.237.443 КМ
4. Капитал Друштва износи :	860.511 КМ ,

Од тога су:

- основни капитал :	363.611 КМ
- Законске резерве :	23.265 КМ
- Нераспоређени добитак :	473.635 КМ
5. Укупне обавезе:	376.932 КМ ,
6. Укупна пословна пасива (4+5) износи :	1.237.443 КМ

Стављајући у однос текућа или обртна средства и краткорочне обавезе, могу се израчунати **показатељи ликвидности**, и она је у овом периоду била задовољавајућа. Дакле, са расположивим средствима су се могле измирити све пристигле текуће обавезе.

Посматрано на дужи рок , Друштво обезбјеђује **задовољавајући степен финансијске стабилности и сигурности** .

Наведени показатељи указују на чињеницу , да је наше Друштво ликвидно и да може на дужи рок да планира инвестиционе пројекте ширих размјера, уз дјелимично властито учешће. Међутим , са расположивим властитим средствима , да не бисмо угрозили текућу ликвидност, у децембру 2018. године , подигли смо дугорочни кредит од 200.000,00 КМ , на период од 36 мјесеци. Разлог је намјера Менаџмента Друштва да обнови „ возни парк “.

У току 2019. године набављена су сљедећа транспортна средства :

- 1) Мерцедесе бензинац AXOR 1829 ;
- 2) Мерцедес бензинац Sprinter
- 3) Мерцедес бензинац Atego
- 4) Надogradња цистерне на Мерцедес Ахор

Укупна вриједност инвестиције је 175.552 КМ.

У 2019. години добили смо од њемачке фирме „ GIZ “ камион FORD дизел, као донацију, у вриједности од = 34.363 КМ.

Напомињемо, да су до момента израде овог Извјештаја , све обавезе уредно измирене, а односе се на обавезе : према нашим повјериоцима или добављачима , упосленим за зараде , према Пореској управи за порезе и доприносе на зараде и друге пореске обавезе , ПДВ према Управи за индиректно опорезивање, као и рате по кредиту.

Навешћемо значајније догађаје који су се десили у 2019. години :

- извршена је ревизија финансијских извјештаја за 2018. годину , и дато је позитивно мишљење,
- урађена је нова систематизација радних мјеста , односно дорада већ постојеће,
- извршено је инвестирање у набавку нове опреме и возила , као и поправку већ постојеће, да би се унаприједио производни процес ,
- У 2019. години од стране **компаније Bisnode** из Штокхолма (Шведска) , представништво у Босни и Херцеговини , добили смо **Сертификат бонитетне изврсности** , што у пословном свијету представља доказ о натпросјечној квалитети пословања компаније. Додјела сертификата указује на постигнуто повјерење и углед у пословном свијету. Бонитет изврсности у пословном окружењу подразумева успјешне финансијске показатеље пословања, трајност и стабилност компаније, квалитет пословања и финансијску дисциплину. Сви ти показатељи су препознати у нашем пословању, што је резултирало добијањем Сертификата.

Дакле, **укупно инвестирање у 2019. години**, у набавку опреме, као и додатна улагања у реконструкцију исте, су износила **235.091 КМ без ПДВ-а**.

- уложена су значајна финансијска средства у реконструкцију градског парка,
- аплицирали смо у септембру 2019. на конкурс објављен од стране Фонда, чија је намјена додјела средстава у суфинансирању пројекта на заштити животне средине. Назив пројекта је „**за љепше и чистије Требиње**“. Вриједност Пројекта је била 242.857,14 КМ, са властитим учешћем од 30 % и средствима Фонда од 70 %. У децембру 2019. године саопштено нам је да су, од стране Фонда за заштиту животне средине и енергетску ефикасност РС из Бања Луке, одобрена средства у износу од **110.000,00 КМ**. Потписан је и Уговор, који треба да се реализује до краја јуна 2020. године. Из одобрених средстава ћемо покушати набавити Булдожер, једно специјално радно возило и подземне контејнере.
- Вршени су радови (земљани, грађевински и браварски) на излијевању подлога и монтажи боксова у којима ће се налазити контејнери;
- достављена је надлежној служби у Градској управи сва потребна документација која се односи на начин прикупљања, одвожења и одлагања отпада на градску депонију, састав комуналног отпада, број и врста расположивих контејнера, број домаћинстава и правних лица којима се врше наведене услуге, возила са којима располажемо, а све у циљу реализације ЛЕАП-а (локалног еколошког акционог плана – усвојеног Одлуком Града : 09-013-461/17 од 18.12.2017.г.) – дати су подаци из 2018. године.
- разматран је и усвојен на Управном одбору, Извјештај о реализацији Плана пословања за период 01.01. – 31.12.2019.г., као и Приједлог Плана пословања за 2020. годину,

Урађен је **Приједлог плана пословања за 2020. годину**. Као полазна основа за израду послужили су, тренутни финансијски показатељи пословања у Друштву у 2019. години, као и Планови рада и инвестирања, које су доставили правовремено руководиоци пословних јединица, као и стручне консултације са директором у погледу планирања развојне политике у наредном периоду. Све планиране ставке, у погледу укупних прихода, укупних расхода, као и резултата пословања, могу претрпјети одређене корекције, што је условљено растом цијена улазних елемената, битних у обављању основне дјелатности у Друштву. Свјесно се ишло на умањење појединих ставки, у погледу планираних прихода, као и планираних расхода, према оствареним у 2019. години, управо због неких тренутних показатеља из окружења.

- Менаџмент Друштва , уз сагласност Управног одбора, одазивао се на бројне хуманитарне акције које су се организовале на подручју Града Требиња, са издвојеним и уплаћеним средствима од : = 9.050,00 КМ.

- Наше Друштво је у јулу 2019. године аплицирало на јавни позив од стране ЈУ Завода за запошљавање Републике Српске, Пале, за коришћење средстава за запошљавање Рома. Одобрена су средства у износу од 3.600,00 КМ.

С обзиром на специфичности дјелатности коју обављамо, Друштво треба да обезбиједи адекватну заштиту запослених радника , и то организовањем систематских прегледа и набавком адекватне опреме за поједине ризичне послове. Тренутно је запослено **82 радника**, у сљедећим пословним јединицама :

- у ПЈ „ Чистоћа “ - 30 радника,
- у ПЈ „ Зеленило “ - 7 радника ,
- у ПЈ „ Гробље “ - 5 радника,
- у ПЈ „ Механизација –Гараже -11 радника ,
- У ПЈ депонија „ Ободина “ - 6 радника,
- у ПЈ Азил - 3 радника и
- у ПЈ „ Економски послови “ - 20 радника .

У свакој пословној јединици се обављају послови, који су неопходни да би процес вршења услуга текао несметано, на задовољство надлежне службе Града која врши надзор извршених активности , свих привредних субјеката , као и целокупног грађанства.

*

Пословна јединица „ Чистоћа “ је ангажована у одржавању јавне хигијене .

Активности у 2019. години су биле сљедеће :

- **Ручно чишћење јавних саобраћајних површина** (градске улице, тротоари, тргови, пјешачке стазе, мостови , јавна паркиралишта и сл.) урађено је на површини од : **6.536.190 м2 ;**
- **Машинско чишћење јавних саобраћајних површина** (градске улице , тротоари, паркиралишта, тргови , пјешачке стазе) урађено је на површини од : **1.640.258 м2 ;**
- **Прање јавних саобраћајних површина** – дневно и ноћно прање улица , тргова стаза , фонтана и чесми , урађено је на површини од : **1.701.252 м2 ;**

- Радило се на **чишћењу тротоара и улица од сњежних наноса**, и то на површини од 3100 м², у ужем дијелу Града, и утрошено је 15 сати рада радника на посипању абразивног материјала ;
- Урађени су и многи послови **по налогу** Одјељења за стамбено – комуналне послове, а односили су се на : кошење прилазних путева у Град, чишћење и уклањање дивљих депонија , уклањање угинулих животиња, разне ванредне активности поводом бројних културних , спортских и других манифестација, поводом славе Града, које нису обухваћене свакодневним редовним одржавањем. Значи , у таквим приликама било је појачано чишћење прије и послије завршетка „ догађаја “.

Уз помоћ возила из ПЈ „ Механизација “ , ова служба учествује већ трећу годину у акцијама чишћења Града и приградских насеља, на одређеним пунктовима , гдје се сакупља разни отпад из башта, дворишта кућа и сл.

Због повећања активности у градској чистоћи, поготово у љетњем периоду, уведена је и друга смјена. Будући да велики број туриста пристиже из ближег и даљег окружења , повећава се количина комуналног отпада, па је неопходно додатно сакупљање и одвоз комуналног отпада на градску депонију.

Чистоћа у граду је на завидном нивоу, а томе иде у прилог и чињеница да важимо као један од најљепших градова у региону.

Недостатак у обављању послова чишћења је бука изазвана од дувача, и то у ужем дијелу Града, повећана прашина, који кваре лијепу слику Града као и одмор посјетиоцима и гостима у оближњим дестинацијама.

Како бисмо тај недостатак отклонили, Управа Друштва је планирала у 2020. години, из сопствених финансијских средстава , набавити модерну **електричну и бешумну „ мини чистилицу “**, како би се чистоћа подигла на виши ниво.

У 2019. години од стране USAID невладиног сектора добили смо **донацију у виду 60 камених канти** , за одлагање ситног отпада . Распоређене су на сљедећим улицама : Степе Степановића ; Јужни градски излаз ; Гучина ; Душанова и Требињске бригаде.

*

Пословна јединица „ Механизација “ – односно Гараже

Као једна од оперативних служби која реализује све активности око сакупљања, одвоза и депоновања комуналног отпада на градску депонију, уз помоћ расположивих транспортних средстава.

Примјера ради наводимо , да на подручју Града има 750 контејнера запремине 1,1 м3, као и 40 комада великих контејнера од 5м3. Свакодневно се врши пражњење контејнера, сљедећим динамиком :

- понедјељком 600 ком ,
- уторком 450 ком ,
- сриједом 600 ком ,
- четвртком 450 ком ,
- петком 500 ком ,
- суботом 450 ком и
- недјељом 350 ком.

На свакодневном одвозу комуналног отпада ангажовано је 14 специјалних возила и 2 радне машине.

Према упутствима и препорукама ресорног Министарства за просторно уређење, грађевинарство и екологију , Бања Лука, сва комунална предузећа су у обавези да ускладе план управљања комуналним отпадом са Републичким планом , на основу кога ће се направити Стратегија управљања отпадом за период 2017-2026 година.

Руководећи се мотом о очувању еколошки здраве животне средине, започели смо активности и у 2019. години . У сарадњи са грађевинским фирмама, које посједују адекватну механизацију, **изливена је 81 подлога и направљена су 42 бокса за формирање око 100 „ еколошких острва “**. Наставак започетих активности слиједи у 2020. години.

У 2019. години планирали смо реализацију Пројекта набавке и постављања **полуподземних контејнера од 5 м3** , чиме бисмо План управљања комуналним отпадом подигли на виши ниво. Међу првим смо у ближем окружењу који су изразили потребу за реализацијом тих активности. У почетку би се ти контејнери постављали у урбаном дијелу Града . Добили смо донацију од 3 полуподземна контејнера од фирме Algeria d.o.o. из Новог Сада , и то :

- 2 контејнера Molok Domino i
- 1 контејнер Molok classic , како би се обавио пилот пројекат.

Представници АД „ Комунално “ су гостовали у финској фирми MOLOG, на свјетском нивоу познатој по производњи и инсталирању полуподземних контејнера . Изразили су позитиван став за наш Пројекат и обећали узвратну посјету и пружање стручне помоћи око набавке и инсталирања истих.

Циљ постављања полуподземних контејнера је да се смањи свакодневно одвожење комуналног отпада на градску депонију, дакле уштеда у гориву, а са друге стране побољшала би се општа слика Града, са мање буке и других негативних пратећих појава.

У првој фази, у сарадњи са инвеститорима и извођачима радова, планирано је постављање око 20 до 30 острва за полуподземне контејнере.

У 2019. години, обављено је у периоду од 17.03. до 17.04. , прољећно чишћење Града и приградских подручја. Сва наша возила, као и особље из Чистоће и Зеленила, било је ангажовано у реализацији послова. Са 20 пунктова одвезено је на градску депонију 211 тура комуналног и другог отпада, растиња из башта и дворишта, кабастог отпада, или 135 тона.

Први пут смо вагали довезени отпад, и одређивали морфолошки састав истог.

У току 2019. године уклоњено је (18) „ дивљих депонија “.

У јесењој акцији чишћења и уређења Града, са поменутих 20 пунктова одвезено је 95 тона разног комуналног отпада, кабастог, растиња и слично, на градску депонију.

Морамо поменути и поздравити учешће грађанства, посебно омладине, као и подршку Мјесних заједница, око успјешне реализације акција чишћења и очувања животне средине.

Морамо истаћи чињеницу, да се многи грађани јављају одговорном особљу оперативних служби са разним притужбама, мислећи да ми вршимо све интервенције око уклањања отпада, животиња и слично, а што је надлежност других инспекција у Граду, да евидентирају, казне несавјесне, а ми тек по њиховом налогу да отклонимо отпад.

*

У пословној јединици „ Зеленило “

навешћемо преглед најважијих послова одрађених у 2019., а то су :

- Укупно је **покошена површина од 1.051.164 м2**, уз редовно одржавање и реконструкцију травњака у насељима, парковима, острвима уз саобраћајнице, из нама непознатих разлога, ова активност није наведена у тендеру и поред великог обима послова у току године ;
- Редовно одржавање травњака, чишћење, обнова и засијавање нових обухвата површину од **602.311 м2** ;

- Акценат у 2019. години је био на кошењу, чишћењу и одржавању зелених површина у **Градском парку**, као симболу Града и оазе за одмор ;
- На 20.000 м² зелене површине инсталиран је најсавременији систем за наводњавање, што захтијева свакодневно одржавање и додатни рад радника на одржавању. Примјера ради наводимо, да се Градски парк 5 пута коси у току године , 3 пута се врши прихрана уз свакодневно залијевање. Те активности нису наведене у тендеру , а радимо их.
- Напомињемо да је у парку фирма ЕМTelektro из Брчког вршила поправке на прскалицама и уградњи нових распрскивача (40) , конектора и цријева тлачног , у износу од 3.003 КМ ;
- За насипање Градског парка купљена је земља у износу од 5.500,00 КМ ;
- У 2020. години планира се набавка савремене косилице , која би брже и ефикасније покосила зелену површину парка.
- **23.02.2019. године десила се елементарна непогода (оркански вјетар) , а епилог је био :**
- (49) стабала је оборено , и то (12) у Градском парку ;
- Поломљене су гране у насељима, дрворедима и парковима ;
- Приликом санирања штете , у рекордном року је одвезено са нашим возилима 100 тура оборених стабала и грана на градску депонију . Настали трошкови нису наведени кроз редовну реализацију послова, дакле оптеретили су трошкове пословања , као ванредни расходи.
- **Хемијска заштита** и активности , једна од битних ставки у тендеру , третира се на 141 стаблу, а по тендеру се призна 66 стабала ;
- Број садница кестена , липе и декоративних стабала који се одржавају и третирају је реално 1491, а по тендеру се призна 150 стабала ;
- Број декоративних садница (250) захтијева третирање најмање 5 пута, а по тендеру је одобрено једанпут ;

У 2019. години је укупно посађено (447) комада садница , и то : (106) стабала и (341) грмова . Од одобрених средстава по тендеру призна се (69) стабала и (44) грмова или (113) .

Због посљедица зимског невремена, бројне установе , предузећа и појединци , су давали свој допринос у отклањању посљедица невремена. Примјера ради, наводимо да је донирано : (7) стабала, (5) палми и (18) грмова.

На сусретима младих РС , донирана су (3) стабла и (20) грмова. Формирана је „ Алеја матураната “ са посађених (10) платана . На игралишту „ Тини“ посађено је (9) липа и (31) грмова.

У Градском парку је посађено (11) стабала и (81) грмова. На острвима у центру Града је посађено (86) грмова.

- У 2019. години су се вршиле активности **орезивања дрвореда садница, издизање и прорјеђивање крошњи дрвореда**, на територији цијелог Града. Коришћена је аутодизалица и то 115 радних сати ;
- Значајна ставка у пословању односи се на редовно одржавање система „ **техничке воде** “, која је у ранијим годинама била редовна ставка у тендеру, а сада је избачена из тендера .

У 2019. години су извођени радови на лијевој обали Требишњице и успостављен систем техничке воде, који је и раније дјелимично постојао. Уз помоћ „ Водовода “ премостили смо ријеку Требишњицу, те у наредном периоду очекујемо укључење лијеве обале на систем техничке воде.

- **Садња сезонског цвијећа (јесења и прољећна)**, украшавање Града за славу у износу од (40.384) комада ;
- Обављају се послови редовног **одржавања ружичњака , садница, живе ограде орезивање стабала , окопавање , прихрана и слично .**
- Обављају се послови **уклањања сувих и болесних стабала .**

У 2019. години радило се на уређењу зелених површина испред споменика „ Браниоцима Требиња “ и уређење платоа испред „ Спомен соба палим борцима отаџбинског рата 1991-1995 “ .

У 2019. години, планирано је постављање, у ужем дијелу Града , **система „ кап по кап “**, што је дјелимично и урађено , а коначна реализација ће бити у 2020. години.

*

У наставку овог Извјештаја презентујемо неке догађаје који су се десили или ће се реализовати у наредном периоду, а то су :

У фебруару 2020. године , Надлежна служба Града је објавила тендерску документацију , и то :

1. За Одржавање чистоће јавних површина, депоније и азила за псе за цијелу 2020. годину, у износу од : = 293.132,00 КМ без ПДВ-а , као и
2. За одржавање јавних зелених површина и градског зеленила за 2020.годину у износу од : = 136.752,00 КМ без ПДВ-а.

Одговорно особље из ПЈ „ Чистоћа „ , ПЈ „ Зеленило “ и ПЈ „ Економски послови “, ради на попуњавању понуде , као и прикупљању других неопходних Увјерења од стране Пореске управе и Управе за индиректно опорезивање, као и изради Завршног рачуна за 2019. годину, добијању потребних гаранција од банке и Увјерења од стране Суда БиХ и слично.

Рок за предају Понуде за ПЈ „ Чистоћа “ је 13.03.2020.г., а Понуде за ПЈ „ Зеленило “ 27.02.2020.г.

- у току 2020. године ревизорска кућа „ Пословни информатор- ревизија “ д.о.о. са Пала ће извршити ревизију финансијских извјештаја за 2019. годину, према закљученом уговору.
- у наредном периоду у Граду Требињу планирају се бројни инвестициони пројекти, гдје Комунално а.д. види шансу у конкурисању за добијање послова око одржавања чистоће, као и одржавања или креирања нових зелених површина, зашто имамо потребан профил стручњака.
- и у 2020.години ће се наставити са одржавањем семинара , под покровитељством Свјетске банке , са проблематиком одлагања отпада, јер је то процес који траје и потребно је обезбиједити све услове како би се отпад исправно одлагао и по могућности сортирао и рециклирао.
- Стручна служба у Друштву ће се ангажовати око праћења конкурса , који се углавном односе на финансирање пројеката чији је мото „ очување здраве животне средине “. Потребно је обилазити и окружење и упознавати се са начином рада предузећа чија је дјелатност слична нашој. Треба тражити и адекватну опрему за обављање дјелатности. Потребно је пратити преко интернета достигнућа у начину одлагања и управљања комуналним отпадом. Упућивати молбе за донацију одговарајуће опреме, а све у циљу унапређења производног процеса.
- Млађи кадар из предузећа би се требао ангажовати максимално на изради пројеката , који би могли бити реализовани у блиској будућности. Значи, треба увијек имати на располагању списак потреба и списак понуђених пројеката.

Комунално предузеће је 07.09.2001. године, по Рјешењу Дирекције за приватизацију, регистровано као **акционарско друштво, са основним акционарским капиталом од 363.611 КМ.**

Тренутно учешће у капиталу је сљедеће / у процентима /:

1. Град Требиње	30,00 %,
2. Lotex d.o.o.	26,47 % и
3. Остали акционари	43,53 %

Органи управљања у нашем Друштву су :

- Скупштина акционара,
- Управни одбор и
- Директор

Наше предузеће примјењује **модел корпоративног управљања**, с обзиром на чињеницу да се његовим акцијама тргује на слободном берзанском тржишту. Предуслов за успјешно пословање у предузећу је у добром корпоративном управљању, које се огледа у коректном односу између менаџмента Друштва, Управног одбора и акционара. Сви власници капитала упознају се са пословањем Друштва на редовним скупштинама акционара, гдје се презентују Финансијски извјештаји ,као и Извјештај о пословању за протекли период.

Развојна политика Друштва не може се проводити без улагања одређеног износа финансијских средстава. У наредном периоду наставиће се активности , започете у 2019. години, у погледу постављања одређеног броја контејнера за одлагање разних врста отпада, стакло, папир и пластика , који ће се послије адекватно сортирати и даље обрађивати или продавати. Планира се инвестирање у санацију депоније „ Ободина“. Све те активности су неопходне , јер количина отпада стално расте, а капацитет постојеће депоније не може да обради додатни отпад.

Само да наведемо да је у 2019. години на градску депонију дотјерано **10.735,74 тона** комуналног отпада. У структури отпада највише је заступљена пластика, органски отпад, гуме, метал и кабасти отпад. Све активности око сабијања отпада врше се помоћу радних машина / булдожер и комбинирке /.

Потребне су научне студије и пројекти за санацију депоније, а за то су неопходна значајна финансијска средства.

У 2019. години одржане су четири (4) сједнице Управног одбора . Разматрани су : Приједлог плана пословања за 2019. г., провођење Посебног колективног уговора , комуналних и услужних дјелатности, Извјештај о пословању по Завршном рачуну за 2018. годину, као и доношење Приједлога одлука о усвајању Извјештаја о пословању за 2018.г., као и финансијског извјешта и Приједлог Одлуке о расподјели добити за 2018. г. Упознати су са Извјештајем овлашћене ревизорске куће о извршеној ревизији финансијских извјештаја за 2018. годину.Разматран је и полугодишњи извјештај о пословању за 2019. годину. Активно су учествовали у свим дебатама које су се односиле на пословање Друштва, подржали су све активности које имају за циљ унапређење процеса рада. Сложили су се око куповине нових возила, око кредитног задужења, приједлога нове систематизације радних мјеста. Разматрали су и усвојили

Извјештај о реализацији планираних активности у 2019. години, као и Приједлог плана пословања за 2020. годину.

Управни одбор је на годишњој скупштини акционара, одржаној у мају 2019. године, у свом извјештају, дао мишљење да ли је било неких неусклађености у организацији или кодексу понашања, а односе се на : стручност и независност директора, односно чланова Управног одбора, моралне стандарде у њиховом понашању, одговорност, присуство сједницама, политику накнада , пажњу у проучавању датог писаног материјала и друга питања у управљању која су значајна. Износио је своје виђење финансијског положаја Друштва и резултата пословања, и предлагао је менаџменту Друштва неке сугестије у планирању будућих активности.

И у наредном периоду , за реализацију ових пројеката, биће нам потребна подршка Управног одбора , Града, као и едукација грађанства о значају очувања еколошки здраве средине. На менаџменту Друштва је да донесе исправне пословне одлуке, како би се обезбиједио континуитет у вршењу услуга. Увијек су присутни пословни и финансијски ризици у пословању. Успјех сваког Друштва огледа се у способности контролисања тих ризика.

На основу свих наведених чињеница и података, пред АД „ Комунално “ Требиње , у будућем периоду отварају се послови широких размјера, гдје је потребна мудра Одлука и понашање менаџмента Друштва, да се суочи са ризицима , како би се ти планирани послови почели обављати. За све те послове потребни су вријеме и новац.

Сврха овог Извјештаја је да се што објективније прикаже финансијско стање Комуналног А.Д. , проблематика у пословању, као и перспектива развоја у периоду који слиједи.

Директор а.д.

Недељко Ламбета дипл.екон.

Доставити :

1 x Одјељење за стамбено комуналне послове

1 x а/а